

תחנה 1 – מעיין הסטף

מים וסלע

א. מהיכן נובעים המים

1. לפניכם בריכת מים מלאכותית (מעשה ידי אדם). התבוננו סביבכם ונסו לשער מהיכן

הגיעו המים לבריכה.

2. על מנת לבחון את השערתכם, עלו במדרגות וכנסו לניקבה ממנה יוצאים המים.

ב. הסלעים מהם נובעים המים

1. מבט מרחוק

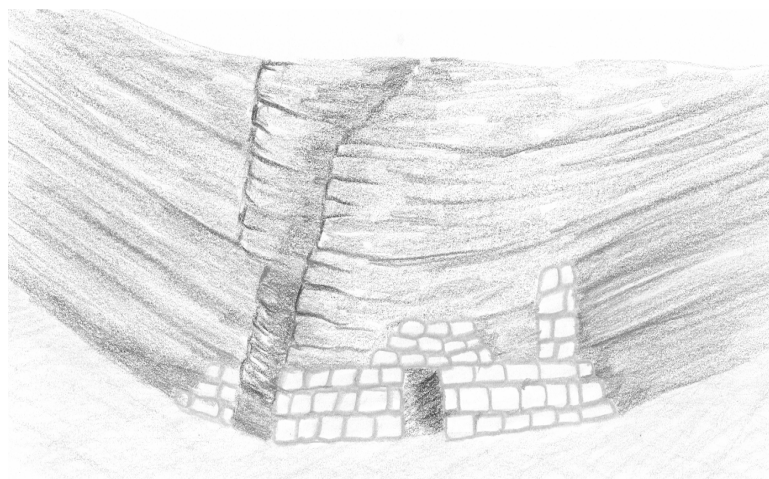
- גשו לצד הימני (ליד הגדר) של המחשוף בו חצובה הנקבה. התבוננו בשכבות הסלע,

האם הן אופקיות או נטויות? _____

- נסו לשרטט בריבוע שלמטה את צורת השכבות.

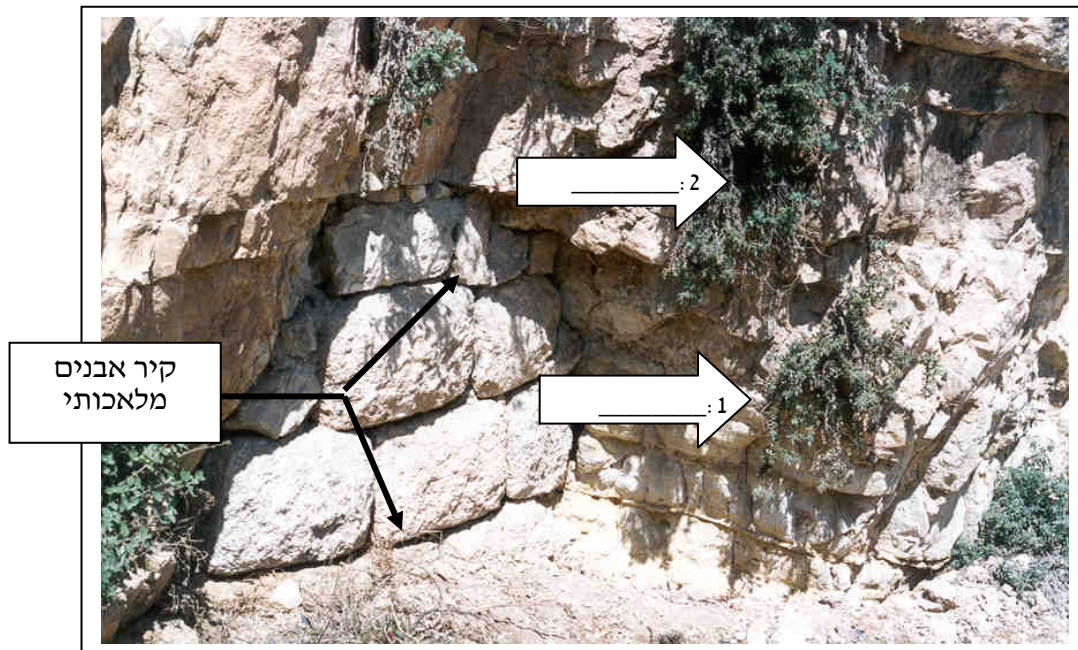
לפניך איור המתאר את נטיית השכבות משני צידי המעיין. נסו לזהות את השכבות במחשוף הסלע ליד המעיין. האם מבנה השכבות תורם לדעתכם לתנועת המים בהן, אל המעיין? הסבירו:

2. מבט מקרוב

- א. גשו אל מחשוף הסלע בצד השמאלי שלו ונסו לאפיין ולזהות את הסלע הבונה את השכבה התחתונה ואת הסלע הבונה את השכבות שמעליו.
היעזרו בשתי הטבלאות המופיעות בעמוד זה ובעמוד הבא.
- ב. התבוננו בתמונה המופיעה למעלה וציינו על גבייה את סוג הסלעים שאפיינתם.

מעיין הסטף – מבט מקרוב אל מחשוף ההר

הסלע הבונה את השכבה התחתונה

תכונות	הסלע הבונה את השכבה התחתונה
צבע	
מבנה	גבישי/ גרגרי/ לא ניתן לזיהוי בעין
קושי חריצה.	נחרץ במסמר אך לא נחרץ במסמר נחרץ בציפורן לא בציפורן
עיסתיות	עיסתי מאוד/ עיסתי מעט/ לא עיסתי
תגובה לחומצה מלחית מהולה	תוסס מאוד/ תוסס מעט/ לא תוסס
תצפיות נוספות	
היעזרו בכרטיסיות הזיהוי שבסוף החוברת כדי לקבוע מהו שם הסלעים שאפיינתם.	
שם סלע 1:	

הסלע הבונה את השכבה העליונה

תכונות	הסלע הבונה את השכבה העליונה		
צבע			
מבנה	גבישי/ גרגרי/ לא ניתן לזיהוי בעין		
קושי חריצה	נחרץ בציפורן	נחרץ במסמר אך לא בציפורן	לא נחרץ במסמר
עיסתיות	עיסתי מאוד/ עיסתי מעט/ לא עיסתי		
תגובה לחומצה מלחית מהולה	תוסס מאוד/ תוסס מעט/ לא תוסס		
תצפיות נוספות			
היעזרו בכרטיסיות הזיהוי שבסוף החוברת כדי לקבוע מהו שם הסלעים שאפיינתם.			
שם סלע 2 :			

ג. הסקת מסקנות

1. אלו מסקנות ניתן להסיק כתוצאה מהתצפיות שערכתם (נסו להסיק לפחות שתי מסקנות).

מסקנה א': _____

מסקנה ב': _____

מסקנה ג': _____

2. התבוננו בשכבות הסלע העליונות. איזו תופעה בסלע הבולטת כאן יכולה לאפשר למים לחלחל בסלע זה

בקלות? _____

3. האם המים יכולים לחלחל גם דרך שכבת הסלע התחתון? הסבירו: _____

4. התייחסו למבנה השכבות ששרטתם ולתכונות הסלעים ונסו להסביר מדוע לדעתכם נובע מעיין הסטף דווקא במקום זה?

הערה: לצורך הדוח המסכם, אל תשכחו לצלם את התחנה.

ד. מים ואדם – האם המים בברירה ראויים לשתייה?

1. מלאו מים מהברירה בבקבוק שקוף. התבוננו במים וציינו בטבלה חמישה מדדים (תכונות הניתנות למדידה) לפחות אותם היית רוצה לבצע על מנת לבחון את איכות המים.

ממד - תכונה הניתנת למדידה	סיבת הבדיקה
נוכחות חיידיקים מחוללי מחלות.	חיידיקים עלולים להגיע למי המעיין כתוצאה מזיהום המים על ידי ביוב. שתיית מים אלו עלולה לגרום למחלות.

2. מיינו את התכונות לאלו שניתן לבחון בשטח ולאלו שנחוץ מעבדה לשם בחינתם. ואפיינו את אלו שניתן לבצע בשטח.

תכונות הניתנות למדידה בשטח		תכונות שניתן לבדוק רק במעבדה
תכונה	תצפית	תכונה

לצורך הדוח המסכם, אל תשכחו לדגום מים בקבוק סגור של 100 מליליטר לפחות (הקפידו לרשום על הבקבוק "מעין הסטף") ולצלם את התחנה בה דגמתם את המים.